

CYNGOR CYMUNED LLANDDAROG COMMUNITY COUNCIL

Cofnodion Cyfarfod Ionawr 2023 o Gyngor Cymuned Llanddarog a gynhaliwyd yn Neuadd Bentref Llanddarog ar 11/01/2023 am 19.00.

178/2022-2023 Presennol.

Y Cyngorwyr: R Jones (Cadeirydd), M Rees, K Waters, J Williams O.B.E, S Herridge, M Griffiths, T Evans, R Owen.

Y Cyng Sir A Davies.

Clerc.

Cyfieithydd: C Llwyd.

179/2022-2023 I dderbyn ymddiheuriadau.

Cyngorwyr: Y Cyng Sir H Jones, R Newell, R McFarlane.

180/2022-2023 Derbyn datganiadau o ddiddordeb.

Dim.

181/2022-2023 Cyfleir cyhoedd annerch y Cyngor ar eitemau ar yr agenda.

Dim.

182/2022-2023 Materion Plismona a Diogelwch Ffyrdd.

Dim.

183/2022-2023 Materion y Cyngor Sir – Y Cyng Sir A Davies.

Dymunodd y Cyng Sir A Davies Flwyddyn Newydd Dda i holl aelodau'r cyngor.

Adroddodd y Cyngorwyr Sir A Davies ei bod wedi mynychu nifer o gyngherddau, ffeiriau a gwasanaethau Nadolig yn ystod mis Rhagfyr.

Dywedodd y Cyngorwyr Sir A Davies wrth aelodau'r Cyngor fod yr Ymgynghoriad ar Gyllideb 2023 bellach ar agor, ac mae Cyngor Sir Caerfyrddin yn gwahodd trigolion lleol, busnesau, sefydliadau cymunedol neu wirfoddol i gymryd rhan drwy gwblhau arolwg ar-lein cyn 29/01/2023. Y swm sydd wedi gostwng yn y gyllideb ar hyn o bryd yw 27miliwn, felly, er mwyn sicrhau cadw 'Gwasanaethau rheng flaen' bydd angen i'r cyngor sir dorri'n ôl ar wasanaethau anstatudol eraill a all gynnwys llyfrgelloedd, cyfleusterau hamdden, ayb.

Bydd ymgynghoriad CDLI Cyngor Sir Caerfyrddin (Cynllunio Datblygu Lleol) ar gael ar-lein cyn diwedd Ionawr 2023 am gyfnod o 8 wythnos a byddant yn gwahodd trigolion lleol, busnesau, sefydliadau cymunedol neu wirfoddol i gymryd rhan drwy gwblhau arolwg ar-lein. O ystyried y nifer a fynychodd y Cyfarfod Cyffredinol Blynyddol ym Mhorthyrhyd ar 24/11/2022 i drafod y datblygiad posib ar Fferm Wern Fraith, mae'n amlwg fod trigolion yr ardal yn awyddus i leisio'u barn, felly plis manteisiwch ar y cyfle i drafod. . O bawb a ymatebodd yn garedig i'r Cyngorwyr Sir A Davies ynglŷn â'r datblygiad posib, roedd 18 yn erbyn (12 x teulu, 2 x o'r un cartref) a 4 o blaid.

Dywedodd y Cyngorwyr Sir A Davies fod Llywodraeth Cymru yn symud ymlaen o ran y mater ffosffad ac yn ystyried mabwysiadu cynllun Sir Gâr o'r gyfrifiannell a'r

lliniaru ar sut i ddelio â Ffosffad. Mae cyfarfod yn Caerdydd mis nesaf a bydd mwy o wybodaeth ar gael yn fuan.

Mae Pwyllgor yr Urdd 2023 wedi cyrraedd ei nod o £8000, a diolchodd y Cynghorydd Sir A Davies i'r cyngor cymuned am eu cyfraniad. Y cyfanswm presennol yw £8700. Cyhoeddodd y Cynghorydd Sir A Davies bod Neuadd Bentref Llanarthne wedi canslo eu Hyb Cynnes ar brynhawn lau (13.30 – 16.30) gan mai dim ond 1 person oedd yn mynychu. Derbyniwyd cyllid i gynnal y "Hwb Cynnes" tan ddiwedd mis Mawrth 2023.

Atgoffodd y Cyng Sir A Davies aelodau'r cyngor bod casgliadau sbwriel o fewn y sir yn newid o 23/01/2023 a gofynnodd i'r Clerc osod hysbysiad o fewn yr hysbysfyrddau cymunedol yn nodi'r dyddiau casglu penodol. **Penderfynwyd** i'r Clerc gael y rota a'i gosod yn yr hysbysfyrddau cymunedol.

Gofynnodd y Cyng Sir A Davies, gyda chaniatâd y Cadeirydd, i osod testun y Bocs Tar Poeth ar agenda mis Chwefror a lle mae eu angen o fewn y gymuned i atgyweirio'r tyllau niferus yn effeithiol. **Penderfynwyd** nodi.

184/2022-2023 Adroddiad y Cadeirydd.

Dymunodd y Cyng R Jones Flwyddyn Newydd Dda i holl aelodau'r cyngor.

Dyweddodd y Cadeirydd wrth aelodau'r cyngor nad oedd yn gallu mynychu cyfarfod Fforwm Cyswllt Cynghorau Cymuned a Thref ar 19/01/23 am 18.00 a gofynnodd i'r Cynghorydd S Herridge fynychu yn lle hynny. **Cadarnhaodd** y Cyng S Herridge y byddai'n mynychu.

185/2022-2023 Cadarnhau a llofnodi Cofnodion Cyfarfod y Cyngor 14/12/2022.

Penderfynwyd cadarnhau cofnodion 14/12/2022. Cynigwyd gan y Cyng M Rees ac eiliwyd gan y Cyng S Herridge.

186/2022-2023 Materion yn codi o'r cofnodion uchod.

Dyweddodd y Clerc wrth aelodau'r Cyngor fod yr holl faterion i'w datrys wedi eu gweithredu ac os derbyniwyd gohebiaeth, roedd copi o'r E-bost wedi ei anfon at bob aelod er gwybodaeth.

Adroddodd y Clerc fod 3 x fflag wedi eu harchebu.

187/2022-2023 I nodi gohebiaeth neu i restru i'w hystyried mewn cyfarfod o'r cyngor sydd i ddod.

(Mae'r holl ohebiaeth berthnasol yn cael ei e-bostio at aelodau'r cyngor ar yr adeg y'i derbynnir a dim ond yn cael ei ddwyn gerbron y cyfarfod os oes angen neu os gwneir cais penodol gan yr aelodau neu'r Clerc).

Adroddodd y Clerc ei fod wedi derbyn hysbysiad gan Red Dragon Flagmakers yn dweud eu bod wedi gwneud y penderfyniad i beidio parhau gyda gwaith yn ymwneud â pholion fflag. Fodd bynnag, roedd y peiriannydd wedi cymryd drosodd yr is-adran o'r busnes sy'n ymwneud â pholion fflag a byddai'n delio ag archwiliadau Loler a materion cynnal a chadw. Derbyniwyd dyfynbris o £189.00 + TAW ar gyfer archwiliad Loler. Trafodwyd y mater, a phenderfynwyd archwilio pob polyn fflag unwaith bob tair blynedd fel yr awgrymwyd gan Red Dragon Flagmakers ym mis Ionawr 2022 (**Cofnod 190/2021-2022**). Y polyn fflag ym Mhorthyryhyd i'w archwilio gyntaf. **Penderfynwyd** i'r Clerc drefnu archwiliad Loler.

188/2022-2023 Cynllunio.

Dim.

189/2022-2023 Taliadau.

Ardystiwyd y taliadau isod yn nghyfarfod misol Rhagfyr, a chadarnhawyd hwynt yng nghyfarfod Ionawr. Copïau o anfonebau a anfonwyd at bob aelod yn electronig cyn talu am awdurdodiad. Cynigwyd gan y Cyng S Herridge ac eiliwyd gan y Cyng M Rees.

Dull Talu	Dyddiad	Cyflenwyr a Manylion	Swm £ gan gynnwys TAW
Ar-lein	28/12/2022	JG Evans – Cyflogres Rhagfyr	356.74
Ar-lein	28/12/2022	CThEM TWE – Cyfnod 9	93.40
Ar-lein	28/12/2022	Lles Mynyddcerrig – Coeden Nadolig	50.00

190/2022-2023 Derbyniadau.

Cyngor Sir Caerfyrddin – Praesept 3.
29/12/2022 - £7085.26.

191/2022-2023 Derbyn adroddiad yr Archwiliwr Ariannol Mewnol am y cyfnod 01/10/2022 - 31/12/2022.

Roedd pob aelod wedi cael adroddiad ysgrifenedig a chopi o gyfrifon 2022 – 2023 cyn y cyfarfod. Cafwyd adroddiad llafar llawn gan y Cyng R Jones. Cadarnhaodd yr adroddiad gywirdeb y cysoniad banc a'r datganiad cyfrifon a ddarparwyd i'r Cyngor. Cadarnhaodd hefyd gywirdeb yr adroddiad cyllideb cyfredol a ddarparwyd. Yn ystod yr archwiliad blaenorol ym mis Hydref, dywedwyd bod un taliad wedi'i wneud nad oedd yn cyd-fynd â'r anfoneb. Y taliad gwirioneddol oedd £9.45 yn llai na swm yr anfoneb. Cadarnheir fod hyn bellach wedi ei gywiro trwy dalu y gwahaniaeth. Cynigwyd gan y Cyng J Williams O.B.E ac eiliwyd gan y Cyng S Herridge i dderbyn yr adroddiad. Diolchodd yr aelodau i'r Cyng R Jones a'r Clerc am eu gwaith.

192/2022-2023 Trafod trosglwyddo tir yng Nghwm Catti.

Adroddodd y Cyng J Williams O.B.E nad oedd unrhyw ddiweddariadau ar gael am y prosiect, ond derbyniwyd nawdd gwerth £150.00. Gofynnodd y Cyng J Williams O.B.E am gymorth gan aelod arall o'r cyngor i gynorthwyo gyda'r prosiect. Gwirfoddolodd y Cyng K Waters i gynorthwyo. Cadarnhawyd hefyd na fydd angen trosglwyddo asedau o'r Cyngor Sir i'r Cyngor Cymuned, fel y nodwyd yng nghofnod 170/2022-2023. **Penderfynwyd** nodi.

193/2022-2023 I drafod Gwobrau Cymunedol.

Dyweddodd y Clerc wrth aelodau'r cyngor fod y tystysgrifau wedi eu cwblhau a'u profi gan y Cyng R Jones. Gofynnodd y Clerc i aelodau'r cyngor a oedd y tystysgrifau i'w cyflwyno i'r sefydliad neu i bersonau unigol. Trafodwyd y mater, a phenderfynwyd ar y canlynol.

Siop Pentref Llanddarog - Busnes.
Swyddfa Bost Porthyrhyd – Busnes.
White Hart - Busnes.
Butchers Arms – Busnes.
Tywysog Cymru – Lesley Morgan.
Abadam Arms – Emma Wright.

194/2022-2023 Datblygu a chwblhau'r praesept 2023 - 2024.

a) Adolygiad o incwm a gwariant am y cyfnod 01/04/2022 – 31/12/2022 – Roedd yr holl aelodau wedi derbyn copi o'r adroddiad cyn y cyfarfod ynghyd â chopi o'r cysoniad banc hyd at 31/12/2022. Balans y datganiad ar 31/12/2022 oedd £27,207.03.

b) Balans rhagamcanol ar 31/03/2023 – bu'r Cyng R Jones a'r Clerc yn trafod a fformatio'r ffigyrau yn seiliedig ar dueddiadau gwariant cyfredol a gwariant ar gyfer yr un cyfnod yn 2021 – 2022 (gweler tabl 1 isod).

c) Adroddiad ar argymhellion mewn perthynas â chyllideb 2023 – 2024 – Anfonwyd adroddiad gwariant drafft i'r holl aelodau cyn y cyfarfod gwerth cyfanswm o £25,738.00. Cyflwynwyd ffigwr incwm drafft i'r aelodau o ad-daliad TAW am £775.00.

d) Cadarnhad o gyllideb 2023 – 2024 – Cyflwynir y gyllideb yn nhabl 2 isod.

e) Cadarnhad o raglen y prosiect arbennig a chronfeydd wrth gefn eraill y Cyngor. Canfuwyd bod y cronfeydd wrth gefn ar y trywydd iawn er bod rhai gwahaniaethau hawdd eu hadnabod.

Nid yw'r prosiect carreg goffa wedi'i gwblhau eto ond mae'r Cynghorydd J Williams O.B.E yn hyderus y bydd nawdd gan fusnesau lleol yn helpu i ariannu'r prosiect.

f) Adroddiad mewn perthynas â chyllideb 2023 – 2024 – Derbyniodd pob aelod gopi o'r adroddiad cyn y cyfarfod. Ffigur sylfaen Treth y Cyngor Band D ar gyfer Cyngor Cymuned Llanddarog 2023 – 2024 yw **559.65** ac roedd yn ofynnol i bob aelod werthuso'r "opsiynau" a gyflwynwyd (gweler tabl 3 isod).

g) Galw Praesept 2023 – 2024 - Ystyriodd holl aelodau'r Cyngor yr opsiynau a ddarparwyd ar gyfer praesept 2023 – 2024. Mae angen i gyngor gadw rhywfaint o arian wrth gefn i wneud yn siŵr ei fod yn gallu talu am ddigwyddiadau annisgwyl ac i wneud yn siŵr bod ganddo ddigon o arian i dalu biliau nes ei fod yn derbyn incwm. Oni bai bod ganddo gynlluniau penodol ar gyfer gwariant yn y dyfodol, dim ond i ddarparu balans rhesymol y dylai cynghorau gadw cronfeydd wrth gefn. Adroddodd y Clerc fod canran y gronfa wrth gefn ar y trywydd cywir y llynedd ond gydag amseroedd ansicr o'n blaenau ynglyn â chwyddiant a thaliadau cyfleustodau, byddai'n ddoeth i fod yn wylidwrus. Cynigiodd y Cyng J Williams O.B.E gostyngiad yn Band D Treth y Cyngor gan y byddai'r arian wrth gefn yn dal i fod o fewn y swm a argymhellir. Cytunodd holl aelodau'r cyngor i'r gostyngiad arfaethedig o 10% ac y byddai'r galw am y praesept yn £19,363.89 gyda Band D Treth y Cyngor o £34.60.

h) Cadarnhau'r strategaeth fuddsoddi flynyddol – Trafodwyd y strategaeth o dan bolisiau yng nghyfarfod y Cyngor Cymuned ar 09/11/2022 cofnod **151/2022-2023**.

i) Polisi Yswiriant – Trafodwyd y mater hwn yng nghyfarfod mis Mai ar 11/05/2022 cofnod **37/2022-2023**. Cynigwyd gan y Cyng. M Rees ac eiliwyd gan y Cyng R Jones i adnewyddu'r polisi.

Cynigiwyd y gyllideb a'r adroddiad praesept gan y Cyng J Williams O.B.E ac eiliwyd gan y Cyng M Rees heb unrhyw wrthwynebiad gan unrhyw aelod o'r Cyngor Cymuned. **Penderfynwyd** i'r Clerc ofyn am braesept o £19,363.89.

195/2022-2023 Fforwm er mwyn i Aelodau godi adroddiadau / cwestiynau drwy'r Cadeirydd.

Dywedodd y Cyng R Jones yng nghyfarfod mis Rhagfyr ei fod wedi adrodd am 2 x o oleuadau diffygiol ym Mhontfaen ac mai dim ond un oedd wedi'i atgyweirio oherwydd bod gwrych preifat wedi gordyfu. **Penderfynwyd** i'r Cynghorydd Sir A Davies adrodd i Gyngor Sir Caerfyrddin.

Adroddodd y Cyng M Rees fod gwefan Cyngor Cymuned Llanddarog yn nodi safle "Ddim yn Ddiogel" ar y peiriant chwilio a bod angen tystysgrif SSL (Secure Sockets Layer) ar y cyngor. **Penderfynwyd** i'r Clerc gael tystysgrif SSL.

196/2022-2023 Mewn camera 20.29

Gadawodd y rhai nad oeddent yn aelodau o'r Cyngor Cymuned, neu'r Clerc y cyfarfod – i beidio â dychwelyd. Mae'r gwaharddiad oherwydd bod materion personél / staffio yn cael eu trafod.

197/2022-2023 Rhedeg cyflog staff Ionawr 2023.

Adroddodd y Clerc symiau'r gyflogres ar lafar i holl aelodau'r cyngor. **Penderfynwyd** derbyn yr adroddiad a chadarnhau taliad y symiau a gyflwynwyd. Cynigwyd gan y Cyng R Jones ac eiliwyd gan y Cyng M Rees.

198/2022-2023 Dyddiad y cyfarfod nesaf.

08/02/2023 yn Neuadd Bentref Porthyrhyd.

199/2022-2023 Daeth y cyfarfod i ben am 20.00.

Cadeirydd

Dyddiad

CYLLIDEB A PHRAESEPT LLANDDAROG 2023-2024

Gweler isod adroddiad ar gyllideb 2022-2023, y gwariant gwirioneddol hyd at 31/12/2022 a'r gwariant amcangyfrifedig hyd at 31/03/2023. Rhoddir rhesymau dros y gwahaniaeth swm a byddant yn cael eu trafod yng nghyfarfod mis Ionawr ar 11/01/2023.

PENNAETH	PREGETH CYLLIDEB	GWARIANT GWIRIONE DDOL HYD 31/12/2022	AMCANGYF O WARIANT AR 31/03/2023	DIFF	RHESWM
Cynnal a Chadw Tir	1800.00	1750.00	1750.00	-50.00	-
Cyflog Staff a TWE	6400.00	4414.68	5866.56	-533.44	-
Gweinyddol, Inc Ffioedd Archwilio	2300.00	1594.54	2479.94	179.94	Cyfieithydd Taliadau Archwilio
Yswiriant	930.00	966.13	966.13	36.13	Chwyddiant
Cymorth Ariannol – gan gynnwys Grantiau Refeniw Sefydlog	2000.00	1840.00	1840.00	-160.00	-
Seddi a Chynnal a Chadw Asedau	2000.00	903.68	1620.68	-379.32	-
Amcangyfrif Goleuadau Stryd	2900.00	0.00	2900.00	0.00	-
Amrywiol - Inc Tanysgrifiadau	450.00	0.00	225.00	-225.00	-
Lwfans Aelodau	360.00	390.00	390.00	30.00	Ad-daliad CThEM
Lwfans Aelodau TWE	90.00	90.00	90.00	0.00	-
Cost yr Etholiad	250.00	0.00	0.00	-250.00	-
Adran 137	900.00	860.00	1400.00	500.00	Eisteddfod yr Urdd
Dyraniad i Brosiectau Arbennig a Chronfa Wrth Gefn o'r Praesept	4000.00	462.24	462.24	-3537.76	Mygiau Jiwbilî
CYFANSWM	24,380.00	13,271.27	19,990.55	-4,389.45	-

Rhagwelwyd ad-daliad TAW ym mhraesept 2022-2023 o £1140.00. Gostyngodd hyn y galw am braesept o £24,380.00 i £23,240.00. Penderfynwyd mynnu incwm praesept o £21,255.78 yn 2022-2023 ac am arian cyffredinol i ailgyflenwi'r diffyg o £1984.22.

Gweler isod gyllideb arfaethedig ar gyfer 2023-2024 o gymharu â 2022-2023. Rhoddir rhesymau am wahaniaethau swm a byddant yn cael eu trafod yng nghyfarfod mis Ionawr ar 11/01/2023.

PENNAETH	PREGETH CYLLIDEB	CYLLIDEB ARFAETHE DIG	RHESWM
Cynnal a Chadw Tir	1800.00	1800.00	-
Cyflog Staff a TWE	6400.00	6400.00	-
Gweinyddol, Inc Ffioedd Archwilio	2300.00	2500.00	-
Yswiriant	930.00	1020.00	Chwyddiant
Cymorth Ariannol – gan gynnwys Grantiau Refeniw Sefydlog	2000.00	2000.00	-
Seddi a Chynnal a Chadw Asedau	2000.00	1500.00	-
Amcangyfrif Goleuadau Stryd	2900.00	6700.00	Cynnydd disgwylidig mewn taliadau cyfleustodau 2022 x 2.6
Amrywiol - Inc Tanysgrifiadau	450.00	450.00	-
Lwfans Aelodau	360.00	374.40	-
Lwfans Aelodau TWE	90.00	93.60	-
Cost yr Etholiad	250.00	0.00	-
Adran 137	900.00	900.00	-
Dyraniad i Brosiectau Arbennig a Chronfa Wrth Gefn o'r Praesept	4000.00	2000.00	-
CYFANSWM	24,380.00	25,738.00	

Ar adeg paratoi, yr unig incwm a ragwelir ar gyfer 2023-2024 yw ad-daliad TAW o £775.00. Bydd hyn yn lleihau swm y galw am y praesept o £25,738.00 i £24,963.00. Hefyd yn lleihau'r galw cyffredinol fydd y balans banc a ragwelir sy'n weddill yn y cyfrif. Manylion llawn isod.

Balans banc ar 31/12/2022	£27,173.21
Llai o wariant rhagamcanol 01/01/2023 – 31/03/2023	£6,719.28
Balans banc rhagamcanol ar 31/03/2023	£20,453.93
Cynnig gwariant ar gyfer 2023-2024	£25,738.00
Llai o Incwm a Amcangyfrifir ar gyfer 2023-2024 (Ad-daliad TAW)	£775.00
Balans banc llai rhagamcanol ar 31/3/23 (yn seiliedig ar wariant rhagamcanol)	£20,453.93
Swm sydd ei angen i wneud iawn am y gwahaniaeth	£4509.07
Ychwanegu 50% o'r gwariant a ragwelir i greu cronfa wrth gefn o 50% o'r referniw	£12,869.00
Swm sydd ei angen fel cyfanswm y praesept ar gyfer 2023-2024	£17,378.07
Trwy ddefnyddio sylfaen dreth 559.65	
Swm a godwyd drwy gadw cyfradd Band D yr un fath â'r llynedd @ £38.44	£21,512.95
Swm a godwyd drwy ostwng cyfradd Band D i £34.60 (-10.00% ers y llynedd)	£19,363.89
Swm a godwyd drwy ostwng cyfradd Band D i £32.67 (-15.00% ers y llynedd)	£18,283.77
<p>1 - Os byddwn yn cadw cyfradd Band D yr un fath â 2022-2023, yn y pen draw bydd gennym warged cyllideb o £4134.88 a fydd yn cael ei ychwanegu at y gronfa wrth gefn. Yna bydd y gronfa wrth gefn yn hafal i 66% o'r gwariant blynyddol (8 mis). Nid yw hyn yn dderbyniol ar gyfer cyngor o'n maint ni oni bai bod amgylchiadau annisgwyl (Taliadau Cyfleustodau, Chwyddiant) yn cael eu hystyried.</p> <p>2 - Os byddwn yn gostwng cyfradd Band D i £34.60, byddwn yn y pen draw â gwarged cyllideb o £1985.82 a fydd yn cael ei ychwanegu at y gronfa wrth gefn. Bydd y gronfa wrth gefn wedyn yn hafal i 58% o'r gwariant blynyddol (7 mis). Mae hyn yn dderbyniol i gyngor o'n maint ni.</p> <p>3 - Os byddwn yn gostwng cyfradd Band D i £32.67, byddwn yn y pen draw â gwarged cyllideb o £905.70 a fydd yn cael ei ychwanegu at y gronfa wrth gefn. Bydd y gronfa wrth gefn wedyn yn hafal i 54% o'r gwariant blynyddol (rhwng 6-7 mis). Mae hyn yn dderbyniol i gyngor o'n maint ni.</p>	